

Man patiko tavo vardas

Moteris atsisėdė į savo darbo kėdę ir užverčia galvą į baltas, niūrias lubas. Jos kiekvieną dieną darosi purvinesnės ir šlykštesnės nuo neteisybės. Neteisybės, kurios čia tiek daug, bet niekas jos nemato. Tai taip matoma ir nematoma vienu metu.

- Emilija! – tolumoje pasigirsta vyriškas balsas ir moteris nenorom pakyla nuo kėdės.
- Taip? – atėjusi į kabinetą paklausia mergina.
- Norėjau pranešti, kad čia tau ne Japonija ir kol kas dar darbe miegoti negalima. Visus darbus jau atlikai?

Į kabinetą įsibrauna vyriškis. Maždaug jos amžiaus, išvaizdos ir visada randantis bendrą kalbą su bet kuo, net su baltuoju lokių kalbą rastų. Jo veidas džiugiai švyti, o kaktą puošia keli maži prakaito lašeliai. Vyriškis pažvelgia į Emiliją ir šiek tiek pečiu ją stumtelėjęs prieina prie vadovo stalo.

- Atnešiau jums kavos. Noriu jūsų paprašyti, gal galėčiau šiandien išeiti anksčiau? Man į sporto salę nueiti reikia.
- Tai eik, viskas gerai, – patenkintas ir užkerėtas vyro atsako vadovas. – Man irgi reikėtų nueiti į salę. Žmona sako, kad jau keliais kilogramais per daug riebalų užsiauginau.
- Jeigu kada sugalvosit – galim kartu eiti. Aš, kaip dažnas lankytojas, daug ten pažįstu darbuotojų, gal kokią akciją pritaikytų.

Vadovas palinguoja galva, o jo pilvas išlipa iš po kelnų. Moteris nusuka akis ir nuleidžia galvą. Pastebėjęs kampe vis dar stovinčią Emiliją, jis kažką sau po nosimi suburbuliuoja.

- Gali jau eiti, – tyliai pasako jai kolega.

Ji dar kelias sekundes pastovi nuleidusi galvą, o supratusi, kad jau dabar tikrai gali eiti, pasišalina iš kabineto. Nupėdina prie savo darbo stalo ir atsiverčia kelis sluoksnius popierių. Į duris pasibeldžia Anastasija. Stebuklas, kad Anastasijos neišmetė. Ji iš čia turėjo būti atleista ne kiek dėl nedarbo, o drabužių, kurie labiau tinka klubui ar kurortui, ir netvarkos, kurią palieka darbo valgomajame.

- Sveikutė, – sučiulba moteris ir skardžiai nusijuokia.

Emilija šiek tiek šypteli ir nuleidžia žvilgsnį į dokumentų duomenis. Raidės liejasi, o žodžiai tampa gyvatėmis. Skaičiai raitosi priešais akis ir virsta sraigėmis.

- Dar nesumokėjo?
- Sumokės.
- Kada žadi namo eiti?
- Kai baigsiu pildyti visas bendradarbiavimo sutartis su partneriais ir padarysiu naują projekto planą.
- Atrodo, kad niekada, – sumurma moteris ir dingsta savo kabinete.

Emilija atsidūsta ir akimis paseka jauną vyrą, einantį iš vadovo kabineto. Jai virė kraujas, nes Kaju išleidžia. O jos ne. Net kai vyras buvo patekęs į avariją. Net kai sesei gimė kūdikis. Jos niekas neišleidžia anksčiau, o ji, su paukščių lizdu ant galvos, išleidžia. Ant stalo gulintis telefonas suvibruoja ir Emilija žvilgteli, kas skambina. Jos sesuo, nenuostabu, kas dar galėtų jos pasigesti darbo metu. Moteris atsiliepia:

- Klausau.
- Labas. Jau namuose?
- Gabija, aš juk dirbu.
- Na, aš prisimenu, bet galvojau gal jau baigei. Gal kokios kavos nuvažiuotume. Jau atsibodo sėdėti vienai namuose.
- Ne, šiandien dirbsiu iki vėlumos.
- Žinai, jei reikia, pinigų galiu duoti.
- Na jau ne, tavo vyro pinigų neimsiu, – nutraukia seserį Emiliją ir pamačiusi nepatenkintą kolegą žvilgsnį pradeda kalbėti tyliau.
- Tie pinigai yra mano šeimos, – atkerta sesuo.
- Ačiū, bet man sekasi gerai ir aš išsiversiu.
- Tai jokios kavos?
- Gabija, aš suprantu, kad sukūrusi šeimą praradai ryšius su draugėmis, nebedirbi, neturi ką veikti ir visą laiką leidi namuose. Suprantu, kodėl nori kavos, bet aš tikrai labai užsiėmusi.
- Gerai.
- Susitikim rytoj pas mamą.
- Nežinau, ar vyras leis, bet jeigu išleis – pranešiu.

Emilija linkteli ir pamoja sesei, nors žino, kad tai garso skambutis ir jos sesuo nemato, tie gestai – įprotis. Moteris padeda telefoną ir akimirksniu padeda galvą ant pasklidusių dokumentų. Užsimerkia. Giliai

įkvepia. Jos mintis užlieja prisiminimas, kaip ji vaikšto mišku su savo dabartiniu sutuoktiniu. Miško tankmėje ūbauja pelėda. Ore tvyro samanų ir grybų kvapas. Jis sustoja ir atsiklaupia ant šlapios žemės. Mergina rankomis prisidengia burną, o skruostais iš laimės pradeda byrėti ašaros. Vyras paklausia jos, ar ji bus jo moteris ir ji sutinka. Pelėda, tarsi nepatenkinta moters sprendimu, kartą suūbia ir nutyla. Tas prisiminimas. Jis jai visada primena, kad ji galimai pasirinko netinkamai, kad ji pasirinko netinkamą žmogų, su kuriuo turėtų praleisti visą savo gyvenimą. Kartais skuboto savo sprendimo ji gailisi, o kartais nejaučia nieko. Jos vyras nėra tobulas, toli iki tokio. Jis niekada jos nesiklauso, nesupranta, nekalba, kai reikia, o kantrybės tiek, kiek turi katinas. Kartais ji jaučiasi prislėgta, prigesinta, tarsi jis ją būtų uždengęs *kaldra, dūšna*, trūksta oro ir laisvės.

– Tu čia ne dėl to, kad miegotum ar ilsėtumeisi. Jei nori ilsėtis eik gimdyti vaikų, – moralizuoja viršininkas.

Būtinai taip ir padarysiu, galvoja Emilija. Eisiu ilsėtis gimdydama, o paskui ilsėsiuosi augindama vaiką. Vaiko vyras nemylės, visai taip, kaip aš esu nemylima, ir tuomet teks vaikui duoti dar daugiau dėmesio, nes augančiam vaikui reikia meilės, o dėl to nebegalėsiu dirbti ir sąžinė grauš dar labiau, nes būsiu išlaikytinė.

– Karjera skirta ne moterims, – sumurma vadovas.

– Jūsų žmona dirba?

Vyras nutyla ir išrausta. Tai jo asmeninis reikalas.

Po darbo valandų ir dar šiek tiek, ji susideda popierius tvarkingai į stalčių ir išeina iš kabineto. Ji užrakina ir pasuka į automobilių stovėjimo aikštelę. Įsėda į automobilį ir kelias minutes pasėdi tyloje, paskui užveda variklį ir nuriada namų link.

Įvažiavusi į namų kiemą apsidairo. Vyro automobilis jau stovi garaže. Ji išlipa iš automobilio ir pareina namo. Namai paskendę gardaus maisto kvape. Ji nupėdina į virtuvę.

– Labas.

– Labas, – sumurma vyras ir įsideda azijietišku makaronų į burną.

– Kaip sekėsi darbe?

– Taip, kaip visada.

Emilija padeda rankinuką prieškambarėje. Po to grįžta ir prisėda prie stalo. Stebi valgantį savo vyrą ir peikia save, nes vakar vakare nepagamino valgyti šiandienai.

– Pamiršai pagaminti vakarienę. Teko užsisakyti makaronų ir išleisti dvylika eurų.

– Atsiprašau.

Vyras nieko daugiau nesako ir vėl įsideda makaronus į burną.

– Šiandien vadovas vieną darbuotoją išleido anksčiau, o kai man reikėjo, to nepadarė. Mano atvejis buvo rimtesnis. Man tikrai reikėjo nu...

– Rytoj einu į kirpyklą, – pertraukia ją vyras ir pakyla nuo stalo.

Moteris sėdi nuleidusi akis po stalu ir gnaibo sau pirštus. Akyse kaupiasi ašaros, o gumulas gniaužia gerklę.

– Gerai?

Ji linkteli.

– Tikrai?

– Taip, taip, daryk ką reikia.

Rytoj jos gimtadienis.

Emilija pakyla nuo stalo ir sudeda lėkštes į indaplovę, ją įjungia ir užsiverda arbatos. Žiūri į tamsą kambariuose ir lėtai gurkšnoja karštą arbatą. Pats pirmas gurkšnis nudegino jai liežuvį, bet ji ją vis tiek geria. Nudegimas nedidelė problema. Emilijai norisi verkti, visi sakė, kad jis netinka jai, bet apakinta meilės pasirinko nelaimingą gyvenimą.

Išgėrusi arbatą ir išplovusi puodelį ji nupėdina į miegamąjį, kur lovoje jau guli vyras ir naršo *instagram* 'ą. Emilija apsivelka naktinius ir įsliuogia po užklotu. Padeda telefoną šalia ir pasuka galvą į vyrą.

– Rytoj mano gimtadienis, tad žadėjau važiuoti pas mamą. Važiuokim kartu?

– Nežadu vaidinti laimingos santuokos, Emi.

Ji vėl tik linkteli ir apsiverčia į kitą pusę.

Vyras į žmonos gimtadienį neatvyksta. Emilija tikėjosi jį išvysti, vylėsi, kad pasirodys, bet nepasirodė. Artimieji teiraujasi, o ji meluoja, kad vyrą darbe užlaikė. Jis dabar greičiausiai guli lovoje ir žiūri kokį serialą, kai iš sugedusio čiaupo vonios kambaryje laša vanduo, skalbimo mašina riaumoja, o dūrelės išlūžusios maldauja jų nedarinėti.

– Emilija, ateik! – iš svetainės pasigirsta mamos balsas ir Emilija nenoromis nupėdina link mamos.

Tarpdury stovi jos kolega Kajus ir vyresnio amžiaus moteris. Jos mama apsikabino su moterimi ir pradeda šnekučiuotis. Moteris sutrikusi spokso į Kajų. Jis apsirengęs kaip visada, bet plaukai, plaukai sušukuoti visai kitaip ir taip atrodydamas jis atrodo žymiai malonesnis, patrauklesnis.

– Su gimimo diena, – taria vyras ir jai nusišypso, o jo šypsena tarsi žaviojo princo.

Ji niekada nematė jo tokio, tai tarsi kitas žmogus.

– Ačiū, – sumurma mergina ir nuleidžia akis į žemę.

– Kajau, dėl Dievo meilės, atiduok Emilijai jos dovanas, – taria vyresnio amžiaus moteris, jo mama.

Vyras ištisia dovanų maišelį ir gėlių puokštę, didesnę, nei kada jos vyras jai dovanojo. Dovanų maišelyje matyti „89 aromatic“ dėžutė.

– Dar kartą ačiū, bet nereikėjo.

– Ne problema.

Visiems susėdus prie stalo Kajus atsisėda šalia jos. Ji neprieštarauja. Emilijos, ir Kajaus mamos šnekučiuojasi, paskui jos nusijuokia, ir taip visą vakarą.

– Norėtum torto? – paklausia Emilijos mama Kajaus, o jis linkteli sutikdamas.

Moteris per stalą pasilenkia ir paduoda tortą. Vyras jį pasiima ir atsisėda atgal į savo vietą. Moters ir vyro keliai susiglaudžia, bet nei vienas jų nepatraukia.

Po vakarienės jie abu išeina į lauką. Moteris atsisėda ant laiptų, o vyras šalia jos.

– Dabar esi visai kitoks žmogus.

– Na, turiu patikti vadovui, argi ne?

– Tu jam jau patinki. Jis tave mato kaip geriausią savo draugą.

Vyras nusijuokia.

– Negaliu pakęsti nesąžiningumo. Nesąžiningumas tarsi atskiria žmones vienus nuo kitų. Mūsų įmonės, kurioje dirbame, šūkis: lygybė, komandinis darbas ir visos galimybės kilti karjeros laiptais.

– Oi, taip. Bet sąžiningumo tiek, kiek man iki astronauto.

Juos apgaubia tylos skraistė. Ji jauki, o oras nevibruoja. Taip Emilija galėtų sėdėti nors ir ištisas valandas.

– Planavai iš anksto užsukti į mano gimtadienį? – paklausia ji.

Kajus pasilenka arčiau Emilijos ir suima jos išsipešusių plaukų sruogą. Švelniai užkiša moteriai už ausies plaukus ir šiek tiek nedrąsiai nusišypso. Ji nuleidžia akis ir rausteli. Vyriškas dėmesys Emilijai toks pat tolimas, kaip Lietuvai iki Japonijos.

– Mesk tą savo vyrą ir būk su manim.

– Bet mes beveik nepažįstami.

– Susipažinsim, – viltingai pasako vyras. – Prašau.

– Aš pagalvosiu, – taria Emilija ir pakyla.

Kajus lieka sėdėti vienas su savo širdimi, nuo kurios ką tik nuvalė dulkes.

* * * * *

Emilija į darbą grįžta po savaitės, mat buvo pasiėmusi savaitę nedarbingumo dėl prastos savijautos. Ji prastai visai nesijautė, buvo sveikut sveikutėlė. Reikėjo paskaičiuoti, kur daugiau plusų ir laimėjo laisvė. Ji skyrybų dokumentus padavė iškart. Vyras sutiko skirtis taip pat greitai kaip ji pasirūpino dokumentais. Visgi pats turėjo meilužę. Ši žinia jos nenuliūdino, nors turėjo.

Moteris nueina į savo kabinetą, o jame jau sudėti daiktai į dėžę. Jos vardo kortelės nebėra. Ji atsuka į savo bendradarbius, kurie pasitaikė kelyje, bet nei vienas nieko nežino. Ji pabeldžia į duris, bet kabinetas tuščias. Iš kito kabineto iškiša galvą ta pati Anastasija.

– Eik pas vadovą.

Emilija daugiau nieko nesiklaususi nužingsniuoja į vadovo kabinetą ir pabeldžia į stiklines duris.

– Užeik.

Kabinete be jos stovi Kajus ir sėdi vadovas. Šis kabinetas niekada jai nepatiko. Per daug vaidinta turtingą.

– Aš tave atleidžiu iš darbo.

– Bet aš nesutikau.

– Tave šioje vietoje laikė tik tavo sutuoktinis, nes jis, kaip tu žinai, mūsų akcininkas ir geras draugas.

- Nesąžininga, – taria moteris, o jos akyse susikaupia ašaros, bet jos pasirodė ne dėl to, kad jai liūdna, o dėl to, nes jai nepaprastai pikta.
- O kada moterims pasaulis buvo sąžiningas?! – nusijuokia vyras ir pasižiūri į Kają, bet jis nesišypso.
- Nederėtų juoktis, – prabyla Kąjus ir vadovo šypsena ištirpsta.
- Brangute, pasirašyk.

Emilija prieina prie stalo ir pasiėmusi rašiklį nuo stalo pasirašo ant popieriaus lapo, apsisuka ir prie durų dar kartą atsisuka į vadovą. Apsižvalgo po jo kabinetą ir laiminga nusišypso. Jai niekada daugiau gyvenime neteks būti šiame kambaryje ir kalbėti su šiuo vyru.

– Man patiko tavo vardas! – šūkteli vadovas.

Emilija daugiau neatsigręždama išeina. Jeigu ta pelėda matytų ją dabar, ji nenuskristų, o gal net atsitūptų ant jos peties ir būtų Emilijos palydovė.

* * * * *

Ji sėdi susikėlusį kojas ant žalios sofos, o iš virtuvės ateina Kąjus nešinas puodeliais, kurie pripildyti kakavos. Vyras paduoda vieną puodelį Emilijai ir atsisėda šalia. Moteris tvirčiau suima pelėdos formos puodelį ir jį apžiūri.

- Gražus puodelis.
- Padovanojo močiutė.

Kambaryje įsivyrąja tyla. Emilija gurkšteli kakavos.

- Mėgsti arbūzus?
- Mėgstu. Žinojai, kad lazdynas kvėpia arbūzu. Visada, kai jauniems skautams liepdavom ieškoti lazdyno ir jie nežinodavo, kaip jis atrodo, sakydavom pauostyti ir jeigu kvėpės arbūzu – parnešti.

Vyras nusijuokia ir papurto galvą.

- Niekada nebūčiau pagalvojęs, kad buvai skautė.
- Todėl ir reikia susipažinti.

Jie nutyla. Vyras atsigeria kakavos. Emilijos galvoje susiraito tarsi priešais saulę žalčiukas mintis.

Vaikystėje ji visada norėjo turėti nuosavą biblioteką. Bibliotekos ypač užsimanė, kai pamatė Austrijos nacionalinę biblioteką. Ji knygas pradėjo kolekcionuoti būdama penkerių, kai jos senelis pradėjo dažniau leisti laiką su ja ir skaityti pasakas. Knygos buvo Emilijos aistra.

- Kas toliau? – tarsi skaitydamas mintis paklausia Kąjus.
- Na, pirma, išgersiu šią kakavą, o toliau darysiu tai, ko norėjau vaikystėje.
- Atskleisi, kas tai? Ar tai paslaptis ir pasiliksi sau?
- Vilniaus gatvėje mačiau nuomojamas patalpas. Kaskart, kai praeinu pro šalį, įsivaizduoju toje vietoje knygyną. Manau, ta vieta mane kviečia, kaip kad ši pelėda išgerti dar vieną kakavos puodelį.
- Teks palaukti.
- Aš moku laukti.